

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI
TUŽITELJSTVA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2003. GODINU**

Sarajevo, lipnja 2004. godine

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Sustav internih kontrola	4
2.1.1.	Pravila i procedure trošenja	4
2.1.2.	Informacijski sustav	4
2.2.	Proračun i izvršenje proračuna	6
2.3.	Računovodstvo	7
2.3.1.	Financijska izvješća	7
2.3.2.	Nabavka sredstava	7
2.4.	Popis sredstava i izvora sredstava	8
3.	KORESPONDENCIJA	9

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća (uključujući i odluke rukovodstva) i finansijskog poslovanja **Tužiteljstva Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo) za finansijsku 2003. godinu.

Revizija je izvršena u dva perioda: od 02.10. do 05.10.2003. godine prethodna revizija i od 22.05. do 27.05.2004. godine završna revizija

U ovlasti je Ureda za reviziju, sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvršiti reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

- 1.2. Rukovodstvo Suda odgovorno je za učinkovito poslovanje koje treba biti u suglasnosti sa zakonskom regulativom, a uključuje i podnošenje pouzdanih izvješća o poslovanju u godišnjem finansijskom izvješću.
- 1.3. Odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na temelju provedene revizije. Sukladno članku 13. stavak 4. Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br.17/99) naša je obveza izvijestiti:
- jesu li računi sastavljeni sukladno važećom zakonskom regulativom;
 - predstavljaju li godišnja izvješća točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
 - ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su organizacije koristile javna sredstva u vršenju svojih funkcija.
- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu prikazuju li finansijska izvješća prikazuju stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave Tužiteljstva. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Tužiteljstva.
- 1.3. Smatramo da revizija koju smo obavili pruža razuman temelj za izražavanje našeg mišljenja.

Ured za reviziju za finansijska izvješća Tužiteljstva za 2003. godinu izražava negativno mišljenje zbog niže navedenih stavova:

- Sustav internih kontrola kojima se osigurava učinkovitost i ekonomičnost finansijskog poslovanja Tužiteljstva u 2003. godini nije bio na zadovoljavajućoj razini (točka 2.1.);
- Pravila i kriteriji kojima se reguliraju pojedini troškovi nisu doneseni i usvojeni kao pisane procedure kojima se postiže veća ekonomičnost i učinkovitost u trošenju javnog novca (točka 2.1.1.);
- Nabavke pojedinih kapitalnih sredstava knjižene su na teret troškova umjesto na stalna sredstva (točka 2.3.1.);
- Vrijednost sredstava i izvora sredstava iskazana u izvješću 'Bilanca stanja' podcijenjena je za neproknjižene nabavke i donacije stalnih sredstava u 2003. godini u iznosu od 278.581,17 KM (točka 2.3.2);

2. NALAZI I PREPORUKE

2.1. Sustav internih kontrola

Revizijom poslovanja Tužiteljstva ustanovili smo određene nedostatke u sustavu internih kontrola u dijelu koji se odnosi na: donošenje potrebnih internih pravila kojima se regulira trošenje javnog novca, nedostajuće pisane procedure koje se odnose na funkcioniranje IT sustava, primjenu propisa koji definiraju područje nabavki i primjenu računovodstvenih standarda i načela.

Imajući u vidu značaj razumijevanja sustava internih kontrola rukovodstva kao skupa postupaka i mjera koje osiguravaju točnost i pravilnost evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, želimo skrenuti pažnju da navedeni nedostaci imaju značajnog utjecaja na financijsko poslovanje i pouzdanost godišnjih financijskih izvješća Tužiteljstva.

2.1.1. Pravila i procedure trošenja

Tužiteljstvo nema usvojena pravila i procedure kojima se reguliraju pojedine kategorije troškova, kao što su troškovi za korištenje službenog vozila, troškovi reprezentacije, pravne i prevoditeljske usluge, uporaba fiksnih i mobilnih telefona, te nabavku i uporabu stručne literature. Pravila potrošnje definiraju kriterije i postupke kojima se stječu prava na ostvarivanje, evidentiranje i kontrolu nastalih troškova od ovlaštenih lica.

Revizija preporuča Tužiteljstvu da odmah pristupi donošenju internih pravila, kojima se reguliraju kriteriji i procedure trošenja javnog novca, pojedinačno za sve značajnije vrste troškova. Jasnim i preciznim reguliranjem troškova na kojima se mogu postići eventualne uštede, te dosljednom primjenom usvojenih procedura, postiže se ekonomičnije i učinkovitije poslovanje.

Revizija je utvrdila da je Tužiteljstvo isplatilo naknadu za godišnji odmor u dva navrata. Prvi dio isplaćen je po Odluci o isplati naknade za godišnji odmor broj: 175/03 od 01.07.2003. godine u iznosu od 1.500 KM po uposlenom uz obrazloženje da Tužiteljstvo cijeni težinu ukupne društveno ekonomske situacije u zemlji. Drugi dio regresa isplaćen je po Odluci o isplati razlike naknada za godišnji odmor za 2003. godinu broj: 395/03 od 28.11.2003 godine, prema kojoj je razlika naknade isplaćena samo tužiteljima, a ne i administrativnom osoblju.

Revizija smatra da ovakav način isplate regresa nije sukladan Odluci Vijeća ministara i nije transparentan. Ured za reviziju preporuča Tužiteljstvu da ubuduće odluke Vijeća ministara dosljedno primjenjuje.

2.1.2. Informacijski sustav

Provjerom i testiranjem informacijskog sustava, utvrđeno je da Tužiteljstvo nema organiziran informacijski sustav i da ne postoji organizacijska kontrola po ovom pitanju. Također, nije kreirana strategija informatičkog razvoja, kao ni procedure za korištenje kompjutera, zaštitu podataka i pravljenje rezervnih kopija, što sve zajedno utječe na povećanje rizika neadekvatnog korištenja informacijskih sustava u radu.

Ured za reviziju preporuča Tužiteljstvu analiziranje potreba sukladno svim specifičnostima institucije, te kreiranje razvojne IT strategije koja bi trebala biti u suglasnosti sa razvojnom strategijom ICT-a (Independent Judicial Commission). Ova strategija uključuje povezivanje Tužiteljstva sa ostalim tijelima u Bosni i Hercegovini.

U uredima se koriste računala koja nemaju licencirane softvere, tako da se rukovodstvu Tužiteljstva sugerira da odmah pregleda postojeće softvere i da u slučaju nabavke novih vodi računa o licencama. Također je utvrđeno da sa ne posjeduje licencirana antivirusna zaštita, niti organizirano pravljenje rezervnih kopija, što može utjecati na trajni gubitak bitnih podataka u elektronskoj formi.

Rukovodstvo treba poduzeti aktivnosti koje se odnose na sigurnost informacijskog sustava. Neophodno je i uspostavljanje sustava pravljenja rezervnih kopija, kako bi se izbjegao rizik od gubitka bitnih podataka za funkcioniranje Tužiteljstva. Također, treba da uspostavi učinkovit sustav upravljanja elektronskim podacima.

Projektnim planom ISFU-a nije planirano da Tužiteljstvo bude povezano on-line sa Ministarstvom financija i trezora, kompletna dokumentacija se nosi u Ministarstvo na knjiženje, što s obzirom da ne postoji sustavna kontrola ISFU sustava, predstavlja rizik unosa pogrešnih naloga.

Ured za reviziju preporuča Tužiteljstvu da pojača interne kontrole koje se tiču unosa podataka, kao i financijsko izvještavanje, kako bi se smanjio rizik unošenja u sustav pogrešnih ili nepostojećih faktura. Tužiteljstvo je dužno da u koordinaciji sa Ministarstvom financija i trezora propiše procedure kojima će regulirati ovo područje.

2.2. Proračun i izvršenje proračuna

Odobreni rebalans proračuna Tužiteljstva za 2003. godinu iznosio je 2.000.038 KM, od toga za tekuće izdatke 1.447.383 KM, a za kapitalne izdatke 552.655 KM.

Po završetku poslovne godine Tužiteljstvo je ostvarilo ukupne troškove u iznosu od 640.841 KM, te izvršilo kapitalna ulaganja u visini od 127.621 KM. Ukupni izdaci Tužiteljstva iznose 768.462 KM što u odnosu na odobreni iznos proračuna predstavlja ostvarenje u iznosu od 38%. Ovako nizak postotak ostvarenja proračuna u 2003.godini rezultat je kadrovske nepopunjenosti (Tužiteljstvo je počelo sa radom 27.01.2003.g.).

PREGLED OSTVARENJA PRORAČUNA U 2003 GODINI

R. Br.	Vrsta rashoda	Odobreno proračunom 2003. god.	Odobreno po rebalansu za 2003. god.	Rest. po odluci VM	Tekuća rezerva	Ukupno proračun za 2003.godinu	Izvršenje proračuna za 2003.godinu	Odstupanje (6-7)	Indeks (7/6)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Tekući izdaci	2.400.00	1.447.383	0	0	1.447.383	640.841	806.542	44,28
1.	Plaće uposlenih	1.590.422	657.636	0	0	657.636	462.811	194.825	70,37
2.	Naknade troškova uposlenih	287.678	129.535	0	0	129.535	45.482	84.053	35,11
3.	Putni troškovi	63.000	63.000	0	0	63.000	7.989	55.011	12,68
4.	Izdaci za energiju	0	16.200	0	0	16.200	6.598	9.602	40,73
5.	Izdaci za komunalne usluge	124.000	124.000	0	0	124.000	19.801	104.199	15,97
6.	Nabavka materijala	47.000	47.000	0	0	47.000	29.477	17.523	62,72
7.	Izdaci za usl. prijevoza i goriva	88.000	88.000	0	0	88.000	4.344	83.656	4,94
8.	Unajmljivanje imovine i oprem.	0	2.112	0	0	2.112	0	2.112	0,00
9.	Izdaci za tekuće održavanje	65.000	65.000	0	0	65.000	9.914	55.086	15,25
10.	Izdaci za osiguranje	4.900	24.900	0	0	24.900	3.921	20.979	15,75
11.	Ugovorene usluge	130.000	230.000	0	0	230.000	50.504	179.496	21,96
II	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0	0
III	Kapitalni izdaci	0	552.655	0	0	552.655	127.621	425.034	23,09
1.	Nabavka građevina	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Nabavka opreme	0	552.655	0	0	552.655	127.621	425.034	23,09
3.	Nabavka ostalih stalnih sred.	0	0	0	0	0	0	0	0
IV	Programi posebne namjene	0	0	0	0	0	0	0	0
	Izrada studija po sektorima	0	0	0	0	0	0	0	0
	Promotivni materijal	0	0	0	0	0	0	0	0
	Učešće na skupovima	0	0	0	0	0	0	0	0
V	SVE UKUPNO (I - IV)		2.000.038	0	0	2.000.038	768.462	1.231.576	38,42
	Broj uposlenih		31			31	16		

Uvažavajući činjenicu da Tužiteljstvo u 2003. godini nije bilo u mogućnosti adekvatno planirati proračun, iz razloga što je u ovoj godini tek formirano i počelo sa radom, Ured za reviziju preporuča Tužiteljstvu da ubuduće planiranju i izvršenju proračuna posveti punu pažnju.

2.3. Računovodstvo

Izvršili smo reviziju godišnjih finansijskih izvješća Tužiteljstva za 2003. godinu, sa posebnim težištem na tekuće izdatke, kapitalne izdatke, popis, te pribavili dovoljno dokaza za njihovu ocjenu.

2.3.1. Finansijska izvješća

Revizija je utvrdila da Finansijska izvješća Tužiteljstva ne odražavaju istinit i fer pregled za sljedeće:

- Ukupna vrijednost aktive na dan 31.12.2003. godine treba da iznosi 272.974,67 KM i ista se sastoji od:
 - stalna sredstva - oprema 170.223,80 KM
 - stalna sredstva - sredstva u pripremi m/v 96.429,25 KM
 - investicijska ulaganja u građevinske objekte 11.928,12 KM
 - novčana sredstva – blagajna 4.393,50 KMU Bilanci stanja iskazana je vrijednost aktive u iznosu od 4.393,00 KM.
Također smo ustanovili da u Bilanci stanja nisu iskazani izvori sredstava u iznosu od 278.581,17 KM.
- U izvješćima "Iskaz o kapitalnim izdacima i financiranju" i u "Godišnji iskaz o izvršenju proračuna" pogrešno su iskazani podaci na kontu Izdaci za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 127.621 KM, a trebalo je evidentirati iznos od 136.338,12 KM.
- U Godišnjem izvješću o investicijama za 2003.godinu pogrešno su iskazana ukupno isplaćena sredstava za investicije u iznosu od 127.621,00 KM. umjesto u iznosu od 136.338,12 KM. Na taj način su izdaci za investicije podcijenjeni za razliku u iznosu od 8.717,12 KM.
- Revizija je utvrdila da Tužiteljstvo u poslovnim knjigama nije knjižilo sredstva donirana od Vlade Španjolske. Donirana sredstva su procijenjena u vrijednosti od cca 125.000 KM.

Ured za reviziju preporuča Tužiteljstvu da bez odlaganja provede potrebne ispravke knjiženja (na sredstvima i na izvorima sredstava) kako bi početna stanja u glavnoj knjizi za 2004. godinu bila istinita i točna. Također je obvezno sva donirana sredstva uredno evidentirati u poslovnim knjigama sukladno računovodstvenim pravilima i praksom.

Tužiteljstvo je dužno voditi računovodstvo i sačinjavati finansijska izvješća u skladu s računovodstvenim standardima i načelima.

2.3.2. Nabavka sredstava

Revizijom smo utvrdili da su nabavke stalnih sredstava, za testirani uzorak, knjižene na rashode umjesto na stalna sredstva. Navedimo sljedeće primjere nabavke opreme: ponude broj: 5/2003 u vrijednosti od 2.987 KM, 128/2003 u iznosu od 3.794,00 KM i račun 68/2003 u iznosu od 1.100 KM od firme Klari.

Ovim knjiženjima precijenjeni su troškovi, a podcijenjena su stalna sredstva i izvori stalnih sredstava. Također smo ustanovili da nabavke nisu knjižene na temelju originalne dokumentacije kako to nalažu računovodstvena pravila i ustaljene prakse.

Ured za reviziju sugerira Tužiteljstvu da sva knjiženja vrši na temelju originalne i vjerodostojne dokumentacije i sukladno računovodstvenim pravilima i ustaljenim praksama.

2.4. Popis sredstava i izvora sredstava

Kontrolom izvršenog popisa sredstava i izvora sredstava za 2003. godinu, utvrdili smo da popis nije u cijelosti urađen sukladno ustaljenoj praksi i propisima koji reguliraju ovo područje. To se, prije svega, odnosi na sljedeće:

- Tužiteljstvo nije donijelo Naputak o načinu popisa sredstava i izvora za 2003. godinu.
- Povjerenstvo za popis nije izvršilo popis obveza Tužiteljstva na dan 31.12.2003. godine, iako je Odlukom o formiranju zajedničke komisije bilo naloženo da se izvrši i ovaj popis.
- Obračun amortizacije nije vršen sukladno računovodstvenim standardima. Amortizacija je obračunavana za cijelu godinu ne vodeći računa o datumu nabavke stalnog sredstva.
- Popisne liste na kojima je obračunata amortizacije nisu sabrane i nije utvrđen ukupan iznos obračunate amortizacije za popisana stalna sredstva. Također, obračun amortizacije nije proknjižen u poslovnim knjigama.
- U knjizi stalnih sredstava, sredstva su zavedena na pojedinim stavkama grupno bez inventarnih brojeva. Tako na rednom broju 11. upisano je 44 fotelje ili na rednom broju 41. upisano je 24 PC računala bez temeljnih karakteristika o stalnom sredstvu.
- U knjizi stalnih sredstava pod rednim brojem 46. upisana nabavna vrijednost telefonske centrale je niža od cijene koja je plaćena firmi 'POLET' d.o.o. Sarajevo. Računovodstveni standardi jasno su propisali da u vrijednost stalnog sredstva ulaze svi troškovi koji su vezani za stavljanje tog sredstva u uporabu.
- Također je konstatirano kako povjerenstvo za popis nije izvršilo spravnjenje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem i iskazala stvarne viškove i manjkove po popisu. (Npr. u knjizi stalnih sredstava evidentirano 26 čilima a u Otpremnici dobavljača stoji 29 čilima).

Ured za reviziju preporuča Tužiteljstvu da detaljno analizira popis, usuglasi stvarno sa knjigovodstvenim stanjem i provede potrebna knjiženja.

Tužiteljstvo je dužno provoditi popis sukladno propisima koji definiraju ovo područje, sa ciljem da u godišnjim financijskim izvješćima bude iskazan istinit i fer pregled sredstava, obveza i potraživanja.

3. KORESPONDENCIJA

Tužiteljstvu je dana 07.06.2004. godine uručen Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2003. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. Tužiteljstvo je 15.06.2004. godine dostavilo komentare i primjedbe na Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2003. godinu. Reviziji nisu dostavljeni novi dokazi koje revizija nije imala na uvid prigodom sačinjavanja Izvješća i izražavanja mišljenja o izvršenoj reviziji.

vršitelj dužnosti generalnog revizora

Samir Mušović

zamjenik generalnog revizora

Dragan Kulina